

Bryssel den 21 november 2019
(OR. en)

14210/19

**Interinstitutionellt ärende:
2018/0089(COD)**

**CONSOM 310
MI 795
ENT 254
JUSTCIV 215
DENLEG 103
CODEC 1636**

NOT

från:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper I)
till:	Rådet
Ärende:	Förslag till EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV om grupptalan för att skydda konsumenternas kollektiva intressen, och om upphävande av direktiv 2009/22/EG – Allmän riktlinje

I. **INLEDNING**

1. Den 11 april 2018 översände kommissionen det ovannämnda förslaget till Europaparlamentet och rådet. Förslaget ingår i paketet för en ny giv för konsumenterna, som består av två direktiv¹ och ett övergripande meddelande² som syftar till att säkerställa att konsumenterna fullt ut kan utnyttja sina rättigheter enligt unionsrätten och skapa förutsättningar för rättvisare konkurrens för näringsidkare som följer reglerna.

¹ Jfr dok. 7876/18 för det andra förslaget om modernisering av konsumentlagstiftningen.

² Jfr dok. 7875/18.

2. Detta utkast till direktiv syftar till att modernisera och ersätta direktivet om förbudsföreläggande³ genom att föreskriva åtgärder för gottgörelse samt åtgärder för förbudsföreläggande vid överträdelser av unionsrätten som påverkar en grupp konsumenter. Målet är att kollektiv talan ska bli effektivare genom bättre verkställighetsregler i framför allt situationer där enskilda konsumenter kan avskräckas från att söka gottgörelse vid domstol på grund av höga rättegångskostnader och/eller anspråk med lågt värde. I syfte att stärka konsumentskyddet i en alltmer globaliserad och digitaliserad ekonomi omfattar förslaget också situationer där överträdelser påverkar konsumenter i mer än en medlemsstat.

I direktivet om förbudsföreläggande föreskrivs endast grupptalan för att stoppa eller förbjuda överträdelser av EU:s konsumentlagstiftning men inte för erhållande av kollektiv gottgörelse som gör det möjligt för enskilda konsumenter att få till exempel ekonomisk ersättning. Som en följd av detta varierar skyddet av konsumenters kollektiva intressen stort i hela Europeiska unionen, eftersom vissa medlemsstater har infört förfaranden för kollektiv gottgörelse, medan andra inte har gjort det. Genom detta förslag skulle ett förfarande för grupptalan som omfattar åtgärder för gottgörelse vara tillgängligt för konsumenter i alla medlemsstater, både när det gäller inhemsk och gränsöverskridande talan.

3. Mer specifikt ger förslaget godkända enheter möjlighet att försvara konsumenternas kollektiva intressen genom att
- medlemsstaterna utser i synnerhet konsumentorganisationer eller offentliga organ till godkända enheter,
 - grupptalan väcks mot näringsidkare som begått överträdelser, inbegripet näringsidkare med hemvist i en annan medlemsstat,
 - åtgärder för gottgörelse, särskilt ekonomisk ersättning, införs.

³ Rådets direktiv 2009/22/EG om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 1.5.2009, s. 30).

Förslaget syftar också till att reglera viktiga aspekter som är nödvändiga för upprättandet av en ram som bör kompletteras på nationell nivå med särskilda processrättsliga regler eller genom befintliga mekanismer för kollektiv gottgörelse.

Slutligen omfattar det föreslagna systemet skyddsmekanismer mot rättstvister som är omotiverade eller rättegångsmissbruk genom att kräva att godkända enheter ska vara fullständigt transparenta med sina finansieringskällor.

4. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén avgav sitt yttrande den 20 september 2018⁴.
5. Ansvarigt utskott i Europaparlamentet är utskottet för rättsliga frågor (JURI). Geoffroy Didier (PPE – FR) är föredragande. Utskottet antog sitt betänkande den 6 december 2018 och Europaparlamentet färdigställde sin ståndpunkt vid första behandlingen den 26 mars 2019 och meddelade sitt beslut att inleda förhandlingar med rådet.

II. ARBETET I RÅDET

6. Arbetsgruppen för konsumentskydd och konsumentupplysning började granska förslaget under det bulgariska ordförandeskapet i april 2018. Den konsekvensbedömning som åtföljde förslaget behandlades den 24–25 april 2018 på grundval av svaren på checklistan. Ytterligare två arbetsgruppsmöten hölls i maj och juni 2018.
7. Diskussionen fortsatte under det österrikiska och det rumänska ordförandeskapet då elva arbetsgruppsmöten hölls för att behandla flera kompromissförslag från ordförandeskapet. Arbetet fortsatte under Finlands ordförandeskap, med omfattande diskussioner under tio arbetsgruppsmöten samt många synpunkter från delegationerna. Förslaget genomgick därför en betydande omstrukturering, men andan och målen i kommissionens förslag bibehölls.

⁴ EESC INT/853.

8. Under diskussionerna på arbetsgruppsnivå har förslaget anpassats (se avsnitt III.A nedan) för att tillmötesgå medlemsstaternas önskemål. Ett antal tekniska ändringar har också gjorts för att vid behov klargöra, omstrukturera och komplettera förslaget (se avsnitt III.B nedan).

III. ÄNDRINGAR AV KOMMISSIONENS FÖRSLAG

9. Ordförandeskapets kompromissförslag grundar sig på de byggstenar som beskrivs nedan och utgör ett rättvist och välavvägt kompromisspaket som stöds av en majoritet av medlemsstaterna.

A- Huvudsakliga förändringar

- a) Åtskillnad mellan inhemsk och gränsöverskridande grupptalan (artiklarna 4, 4a och 4b samt skälen 9a–11h)

Kommissionens förslag syftar till att göra det möjligt för godkända enheter som utsetts i en medlemsstat att väcka grupptalan i en annan medlemsstat, förutsatt att de uppfyller ett antal kriterier, till exempel att de är korrekt etablerade och är av icke vinstdrivande natur.

Ordförandeskapet föreslår

- en tydlig åtskillnad mellan inhemsk och gränsöverskridande grupptalan, med motsvarande definitioner,
- separata kriterier för utseende av godkända enheter med avseende på inhemsk och gränsöverskridande grupptalan, med kriterier fastställda i enlighet med nationell lagstiftning för godkända enheter för inhemsk grupptalan (artikel 4),
- gemensamma och striktare kriterier för godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande grupptalan (artiklarna 4a och 4b).

- ömsesidigt erkännande av godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande grupptalan, samtidigt som nationella domstolar och administrativa myndigheter ges möjlighet att granska en godkänd enhets finansiella oberoende vid ett visst fall av gränsöverskridande grupptalan och i lämpliga fall avvisa dess rättskapacitet (artikel 4b.3 andra stycket).

b) Fastställelsebeslut (artikel 6.2 och skäl 4a)

På begäran av medlemsstaterna föreslår ordförandeskapet att man i artikel 6.2 stryker möjligheten för domstolen eller den administrativa myndigheten att på eget initiativ utfärda ett fastställelsebeslut om ansvar i stället för ett beslut om gottgörelse, samtidigt som medlemsstaterna ska ges möjlighet att behålla eller anta lagstiftning om åtgärder för ett fastställelsebeslut på nationell nivå i enlighet med skäl 4a.

c) Omfördelning av ersättningar för små förluster (artikel 6.3 b)

På begäran av medlemsstaterna och av rättssäkerhetsskäl föreslår ordförandeskapet att man stryker en bestämmelse om omfördelning av små belopp i ekonomisk ersättning till ett offentligt ändamål som tjänar konsumenters kollektiva intressen, i stället för att fördela den till de konsumenter som lidit skada.

d) Verkningar av slutliga beslut (artikel 10 samt skälen 31a och 33)

I ordförandeskapets kompromiss beaktas de farhågor som uttryckts av flera medlemsstater när det gäller verkningarna av slutliga beslut, särskilt kravet att ett slutligt beslut om fastställande av en överträdelse ska betraktas som ovedersägligt bevis i liknande fall, eftersom detta skulle kunna strida mot nationell lagstiftning om bevisvärdering.

Ordförandeskapet föreslår att man i stället ska ange att de ovannämnda slutliga besluten kan användas som bevis för att en sådan överträdelse föreligger.

e) Övergångsbestämmelser (artikel 20 tillsammans med artikel 11, samt skälen 35 och 35a)

På medlemsstaternas begäran föreslår ordförandeskapet att direktivet ska tillämpas på grupptalan som väcks efter den dag då direktivet börjar tillämpas, i stället för på överträdelser som har inletts därefter. Ordförandeskapets föreslagna ändring är i linje med processrätten och säkerställer en snabbare tillämpning av direktivet (artikel 20.1 och 20.2).

Ordförandeskapet anser också att hänsyn måste tas till särdragen i nationell lagstiftning om uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister (artikel 20.2a).

B – Andra ändringar

Flera andra ändringar har också gjorts, särskilt när det gäller

- komplettering och rationalisering av tillämpningsområdet (artikel 2 och bilaga I),
- ett klagörande av hur grupptalan fungerar, särskilt i fråga om information, förfarandekostnader och avgifter och skillnaden mellan åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse (artiklarna 5, 5a, 5b, 8 och 9),
- en begränsning av sanktionerna till att gälla underlåtenhet att följa åtgärder för förbudsföreläggande, förelägganden om att lägga fram bevis och informationsskyldigheter, samt bevarad behörighet för medlemsstaterna i fråga om fördelning av intäkter från böter (artikel 14),
- en förenkling av kraven på information för övervakning och utvärdering av direktivet (artikel 18).

10. Ständiga representanternas kommitté drog vid sitt möte den 20 november 2019 slutsatsen att texten skulle läggas fram för rådet (konkurrenskraft) den 28 november 2019 i syfte att nå en allmän riktlinje. I förhållande till kommissionens förslag är ny text markerad med **understruken fetstil** och struken text med [...].

IV. SLUTSATS

Ordförandeskapet anser att den text som återges i bilagan avspeglar en balanserad och rättvis kompromiss mellan de olika delegationernas synpunkter. Rådet uppmanas att enas om en allmän riktlinje på denna grundval vid mötet i rådet (konkurrenskraft) den 28 november 2019.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen, och om upphävande av
direktiv 2009/22/EG**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

(0) Globaliseringen och digitaliseringen har ökat risken för att ett stort antal konsumenter ska drabbas av samma olagliga metoder. Överträdelser av unionsrätten skadar konsumenterna. Utan effektiva medel för att få olagliga metoder att upphöra och för att gottgöra förluster för konsumenterna försvagas konsumenternas förtroende för den inre marknaden.

(0a) Avsaknaden av effektiva medel för verkställande av unionens lagstiftning för konsumentskydd kan också leda till en snedvridning av konkurrensen mellan näringsidkare som begår överträdelser och näringsidkare som följer reglerna, vid antingen inhemsk eller gränsöverskridande verksamhet. Detta kan skapa hinder för en välfungerande inre marknad.

(0b) Enligt artikel 26.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) ska den inre marknaden omfatta ett område utan inre gränser, där fri rörlighet för varor, personer, tjänster och kapital säkerställs. Den inre marknaden bör ge konsumenterna ett mervärde i form av högre kvalitet, större variation, rimliga priser och höga säkerhetsstandarder för varor och tjänster, vilket bör främja en hög konsumentskyddsnivå.

(0c) Enligt artikel 169.1 och 169.2 a i EUF-fördraget ska unionen bidra till att uppnå en hög konsumentskyddsnivå genom åtgärder som beslutas enligt artikel 114 i EUF-fördraget. Enligt artikel 38 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ska en hög nivå i fråga om konsumentskydd tryggas i unionens politik.

(1) [...]

- (2) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG gjorde det möjligt för godkända enheter att väcka grupptalan främst i syfte att stoppa och förbjuda överträdelser av unionslagstiftningen som skadar konsumenternas kollektiva intressen. Det direktivet har dock visat sig otillräckligt för att komma till rätta med de utmaningar som tillämpningen av konsumentlagstiftningen medför. För att öka möjligheterna att avskräcka från olagliga metoder och minska olägenheterna för konsumenterna på en allt mer globaliserad och digitaliserad marknadsplats är det nödvändigt att stärka mekanismen för skydd av konsumenters kollektiva intressen så att även åtgärder för gottgörelse och åtgärder för förbudsföreläggande omfattas. Med hänsyn till det stora antal ändringar som krävs [...] är det lämpligt att ersätta direktiv 2009/22/EG.
- (2a) Förfarandena för grupptalan, för både åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse, är olikartade inom unionen och innebär olika skyddsnivåer för konsumenterna. Det finns också medlemsstater som för närvarande inte har något kollektivt förfarande för gottgörelse. Detta försvagar konsumenternas och företagens självförtroende och förmåga att agera på den inre marknaden, snedvrider konkurrensen och hämmar en effektiv tillämpning av unionsrätten på konsumentskyddsområdet.**
- (2b) För att dessa problem ska kunna avhjälpas behöver det finnas minst ett förfarande för grupptalan i fråga om åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse i varje medlemsstat som motsvarar detta direktiv. Tillgång till effektiv och ändamålsenlig grupptalan i hela unionen bör stärka konsumenternas självförtroende, stärka konsumenternas egenmakt så att de kan utöva sina rättigheter, bidra till rättvisare konkurrens och skapa lika villkor för näringsidkare som är verksamma på den inre marknaden.**
- (2c) Syftet med detta direktiv är att bidra till att den inre marknaden fungerar väl och till att uppnå en hög konsumentskyddsnivå genom att göra det möjligt för godkända enheter, som företräder konsumenternas kollektiva intressen, att väcka grupptalan i fråga om både åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse mot näringsidkare som bryter mot bestämmelser i unionslagstiftningen. De godkända enheterna bör kunna ansöka om att en överträdelse ska upphöra eller förbjudas samt om gottgörelse, exempelvis ersättning, reparation eller prisnedsättning, enligt vad som är lämpligt och i enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning.**

- (3) En grupptalan bör erbjuda ett ändamålsenligt och effektivt sätt att skydda konsumenternas kollektiva intressen. Den bör göra det möjligt för godkända enheter att vidta åtgärder för att säkerställa efterlevnaden av relevanta bestämmelser i unionslagstiftningen och överbrygga de hinder som konsumenterna stöter på inom ramen för individuell talan, till exempel osäkerhet om konsumenters rättigheter och tillgängliga förfaranden, psykologisk ovilja att väcka talan och en negativ balans mellan förväntade kostnader och fördelar som individuell talan förväntas leda till.
- (4) Det är viktigt att säkerställa den nödvändiga balansen mellan tillgång till rättslig prövning och processuella skyddsmekanismer mot sådant rättegångsmissbruk som på ett otillbörligt sätt kan hindra företagens förmåga att verka på den [...] **inre marknaden**. För att förhindra missbruk av grupptalan bör inslag som straffskadestånd [...] undvikas, samtidigt som [...] regler om **vissa** [...] förfarandenaspekter, såsom utseendet **och finansieringen** av godkända enheter [...] bör fastställas. [...]

(4a) Detta direktiv [...] bör inte ersätta befintliga nationella processuella mekanismer som syftar till att skydda konsumenternas kollektiva eller individuella intressen på nationell nivå. Med hänsyn till medlemsstaternas rättsliga traditioner överläts [...] det på dem att avgöra huruvida de ska utforma sådan grupptalan som fastställs i detta direktiv som en del av en befintlig eller framtida kollektiv mekanism för förbuds föreläggande och gottgörelse eller som en separat mekanism, förutsatt att minst en nationell processuell mekanism i form av grupptalan är förenlig med de villkor som fastställs i detta direktiv. Detta direktiv bör exempel inte förhindra att medlemsstaterna antar lagstiftning om talan i syfte att ansöka om fastställelsebeslut även om det i detta direktiv inte fastställs några regler om sådan talan. Om det finns mekanismer på nationell nivå utöver den som krävs enligt detta direktiv kan den godkända enheten välja vilken mekanism som ska användas.

(4b) I enlighet med principen om processrättslig autonomi bör detta direktiv inte innehålla bestämmelser om alla aspekter av förfarandet vid grupptalan. Det är följaktligen medlemsstaterna som fastställer regler, om exempelvis tillåtlighet, bevis och vilka möjligheter till överklagande som är tillämpliga vid grupptalan. Det bör till exempel vara medlemsstaterna som beslutar vilken grad av likhet mellan enskilda anspråk som krävs och som fastställer det lägsta antal konsumenter som ska omfattas av en grupptalan om gottgörelse för att ett mål ska tas upp till prövning som grupptalan. Sådana nationella regler bör inte hindra att grupptalan fungerar effektivt i enlighet med detta direktiv.

(5) [...]

(6) **Tillämpningsområdet för detta direktiv bör återspegla den senaste utvecklingen på konsumentskyddsområdet. Eftersom konsumenterna nu är verksamma på en större och alltmer digitaliserad marknad krävs det, för att en hög konsumentskyddsnivå ska uppnås, att [...] områden såsom dataskydd, finansiella tjänster, resor och turism, energi [...] och telekommunikationer [...] omfattas av direktivet, och inte enbart av den allmänna konsumentlagstiftningen. [...] Eftersom konsumenternas efterfrågan på finansiella tjänster och investeringstjänster ökar är det särskilt viktigt att förbättra tillämpningen av konsumentlagstiftningen inom dessa områden. Även på området för digitala tjänster har konsumentmarknaden utvecklats, och det finns ett stort behov av en effektivare tillämpning av konsumentlagstiftningen, inklusive dataskydd.**

- (6a) Direktivet bör omfatta överträdelser av de bestämmelser i unionslagstiftningen som förtecknas i bilaga I till detta direktiv i den mån dessa bestämmelser skyddar konsumenternas intressen, oavsett om de berörda personerna betecknas som konsumenter eller som resenärer, användare, kunder, icke-professionella investerare, icke-professionella kunder, registrerade eller något annat. Det bör dock skydda intressena för fysiska personer som kan skadas eller har skadats av dessa överträdelser endast om de kan anses vara konsumenter i enlighet med detta direktiv. Överträdelser som skadar fysiska personer som ska anses vara näringsidkare bör inte omfattas.
- (6b) Detta direktiv bör inte påverka de rättsakter som förtecknas i bilaga I och bör därför inte ändra eller utvidga definitionerna i dessa eller ersätta eventuella sanktionsmekanismer som dessa rättsakter kan innehålla. Exempelvis kan de verkställighetsmekanismer som föreskrivs i eller grundar sig på Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 (den allmänna dataskyddsförordningen) i förekommande fall fortfarande användas för att skydda konsumenternas kollektiva intressen.
- (6c) Av tydlighetsskäl bör tillämpningsområdet för detta direktiv fastställas så noggrant som möjligt i bilaga I. Om de rättsakter som förtecknas i bilaga I innehåller bestämmelser som inte rör konsumentskydd bör det hänvisas till de specifika bestämmelser som skyddar konsumenternas intressen. Sådana hänvisningar är dock inte alltid genomförbara eller möjliga på grund av vissa rättsakters struktur, särskilt när det gäller finansiella tjänster, inbegripet investeringstjänster.
- (6d) För att säkerställa lämpliga motåtgärder vid överträdelser av unionsrätten, vilka är under snabb utveckling både till form och omfattning, bör man varje gång det antas en ny unionsrättsakt som är relevant för skyddet av konsumenternas kollektiva intressen överväga att ändra bilaga I till detta direktiv för att den nya rättsakten ska omfattas av direktivets tillämpningsområde.
- (6e) Medlemsstaterna bör förbli behöriga, i enlighet med unionsrätten, att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv på områden som inte omfattas av direktivets tillämpningsområde. Medlemsstaterna får exempelvis behålla eller införa nationell lagstiftning som motsvarar bestämmelserna i detta direktiv eller vissa av dess bestämmelser i förhållande till tvister som inte omfattas av tillämpningsområdet för bilaga I.

- (7) Kommissionen har antagit lagförslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 261/2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och förordning (EG) nr 2027/97 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar avseende lufttransport av passagerare och deras bagage, och till Europaparlamentets och rådets förordning om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer. Det bör därför föreskrivas att kommissionen ett år efter det att detta direktiv har trätt i kraft ska bedöma huruvida unionsbestämmelserna på området för flyg- och tågpassagerares rättigheter ger en tillräcklig skyddsnivå för konsumenterna, jämförbar med den som föreskrivs i detta direktiv, och dra nödvändiga slutsatser när det gäller detta direktivs tillämpningsområde.

(7a) Eftersom både rättsliga och administrativa förfaranden på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kan bidra till att skydda konsumenternas kollektiva intressen är det upp till medlemsstaterna att avgöra huruvida grupptalan kan användas i rättsliga eller administrativa förfaranden, eller i båda typerna av förfaranden, beroende på det berörda lagstiftningsområdet eller den berörda ekonomiska sektorn. Detta bör inte påverka rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, enligt vilken medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenter och näringsidkare har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol, mot administrativa beslut som fattas med stöd av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv. Detta bör inbegripa en möjlighet för parterna att erhålla ett beslut om uppskov med verkställigheten av det ifrågasatta beslutet i enlighet med nationell lagstiftning.

- (8) På grundval av direktiv 2009/22/EG bör detta direktiv omfatta både inhemska och gränsöverskridande överträdelser, särskilt när konsumenter som [...] **påverkas** av en överträdelse vistas i en eller flera andra medlemsstater än den där den näringsidkare som begått överträdelsen är etablerad. Det bör också omfatta överträdelser som har upphört innan grupptalan har inletts eller avslutats, eftersom det fortfarande kan vara nödvändigt att förhindra en upprepning av handlingssättet **genom att förbjuda det**, fastställa att ett visst handlingssätt utgjort en överträdelse och underlätta för konsumenterna att erhålla gottgörelse.

(9) Detta direktiv bör varken påverka tillämpningen av eller fastställa [...] internationellt privaträttsliga regler om domstols behörighet, om erkännande och verkställighet av domar eller om tillämplig lag. Befintliga unionsrättsliga instrument är tillämpliga på sådan gruppitalan som regleras i detta direktiv. I synnerhet bör Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (Bryssel Ia), Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 593/2008 av den 17 juni 2008 om tillämplig lag för avtalsförpliktelser (Rom I) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 864/2007 av den 11 juli 2007 om tillämplig lag för utomobligatoriska förpliktelser (Rom II) tillämpas på sådan gruppitalan som regleras i detta direktiv.

(9-a) Det bör noteras att Bryssel Ia varken omfattar administrativa myndigheters behörighet eller erkännande eller verkställighet av sådana myndigheters beslut. Dessa frågor bör hänskjutas till nationell lagstiftning.

(9a) Allt efter omständigheterna skulle det, i enlighet med internationell privaträtt, kunna vara möjligt för en godkänd enhet att väcka gruppitalan i den medlemsstat där den har utsetts samt i en annan medlemsstat. Med utgångspunkt i direktiv 2009/22/EG bör det i detta direktiv göras åtskillnad mellan dessa två typer av gruppitalan. Om en godkänd enhet väcker gruppitalan i en annan medlemsstat än godkännandemedlemsstaten bör denna talan betraktas som en gränsöverskridande talan. Om en godkänd enhet väcker gruppitalan i godkännandemedlemsstaten bör den betraktas som en inhemsk gruppitalan, även om talan väcks mot en näringsidkare med hemvist i en annan medlemsstat och även om konsumenter från flera medlemsstater företräds inom ramen för denna talan. Den medlemsstat där talan väcks bör avgöra typen av gruppitalan. Därför kan en inhemsk gruppitalan under förfarandets gång inte bli en gränsöverskridande talan, eller tvärtom.

(9b) I synnerhet bör konsumentorganisationer spela en aktiv roll när det gäller att säkerställa efterlevnaden av relevanta bestämmelser i unionsrätten och de är alla väl lämpade att ansöka om status som godkända enheter i enlighet med nationell lagstiftning. Enligt nationella rättsliga traditioner skulle offentliga organ också kunna spela en aktiv roll när det gäller att säkerställa efterlevnaden av relevanta bestämmelser i unionsrätten genom att väcka grupptalan i enlighet med detta direktiv.

- (10) [...] Vad gäller gränsöverskridande grupptalan bör [...] godkända enheter [...] uppfylla samma kriterier [...] i hela unionen. I synnerhet bör de ha inrättats som juridiska personer på vederbörligt sätt i enlighet med lagstiftningen i en medlemsstat, ha en viss grad av stabilitet och offentlig verksamhet, [...] [...] vara av icke-vinstdrivande natur och ha ett legitimt intresse, mot bakgrund av sitt lagstadgade ändamål, av att skydda konsumenternas intressen, enligt vad som föreskrivs i [...] relevant unionslagstiftning. [...] I syfte att skydda konsumenterna bör dessa godkända enheter besitta vissa kvaliteter som krävs för att fatta beslut om grupptalan på konsumenters vägnar. De bör ha kunskaper och färdigheter inom sitt verksamhetsområde, inbegripet sådan kännedom om lagstiftningen som innebär att de självständigt kan fatta välgrundade beslut om huruvida grupptalan ska väckas eller inte. Detta bör inte påverka deras rätt att använda juridiska ombud, exempelvis advokater. De godkända enheternas oberoende bör garanteras genom sunda och stabila finanser, med beaktande av till exempel intäkter eller tillgångar som enheterna kan ha. De godkända enheterna bör också vara helt transparenta vad gäller källan till den egna finansieringen och föreskriva lämpliga förfaranden för att förhindra att de företrädde konsumenternas kollektiva intressen påverkas negativt. I synnerhet bör godkända enheter inte påverkas av någon annan tredje part än deras juridiska ombud och de berörda konsumenterna när de fattar sina processuella beslut inom ramen för grupptalan, inbegripet förlikningar. Sådana tredje parter bör inte tillhandahålla finansiering av en grupptalan om gottgörelse mot en svarande som är en konkurrent till finansiären eller mot en svarande som finansiären är beroende av. Detta bör dock inte påverka eventuell offentlig finansiering.

- (10a) När det gäller godkända enheter som utsetts för inhemsk grupptalan bör medlemsstaterna fritt kunna fastställa kriterierna för sådana enheter i enlighet med sin nationella lagstiftning. Medlemsstaterna bör dock kunna tillämpa de kriterier som fastställs genom detta direktiv för godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande talan även vad avser godkända enheter som agerar endast vad gäller inhemsk talan.**
- (10b) Kriterier som gäller för godkända enheter vid gränsöverskridande eller inhemsk grupptalan bör inte hindra att grupptalan fungerar effektivt i enlighet med detta direktiv.**
- (10c) Medlemsstaterna skulle kunna fastställa regler om att begränsa rätten för en godkänd enhet att väcka gränsöverskridande grupptalan till enhetens verksamhetsområde. Genom reglerna skulle det till exempel kunna föreskrivas att godkända enheter som skyddar konsumentintressen på området för livsmedelssäkerhet eller passagerarrättigheter endast kan väcka gränsöverskridande grupptalan som rör dessa ändamål.**
- (11) [...]
- (11a) Medlemsstaterna bör kunna utse godkända enheter i förväg. Vad gäller inhemsk grupptalan kan medlemsstaterna som alternativ emellertid även utse godkända enheter på ad hoc-basis för ett visst fall av talan. Den domstol eller administrativa myndighet vid vilken talan väckts bör kunna utse sådana enheter, bland annat och i förekommande fall genom godtagande. Vid gränsöverskridande grupptalan behövs emellertid gemensamma skyddsmekanismer. Därför bör godkända enheter som utsetts på ad hoc-basis inte få väcka gränsöverskridande grupptalan.**

(11b) Det bör vara den utseende medlemsstatens sak att säkerställa att den godkända enhet som utsetts för gränsöverskridande grupptalan uppfyller kriterierna, bedöma huruvida dessa fortfarande är uppfyllda och vid behov återkalla utseendet av den godkända enheten. Medlemsstaterna bör åtminstone vart femte år bedöma hur godkända enheter uppfyller kriterierna.

(11c) Vid frågor om huruvida en godkänd enhet uppfyller kriterierna bör den medlemsstat som utsåg enheten undersöka saken och, i förekommande fall, återkalla utseendet. Medlemsstaterna bör utse nationella kontaktpunkter för översändande och mottagande av förfrågningar om undersökningar.

(11d) Medlemsstaterna bör säkerställa att godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande grupptalan i en annan medlemsstat kan väcka sådan grupptalan vid deras domstolar eller administrativa myndigheter. Vidare bör godkända enheter från olika medlemsstater kunna ansluta sig till en och samma grupptalan inför en och samma domstol, med förbehåll för relevanta regler om behörig domstol. Detta bör inte påverka rätten för den domstol eller administrativa myndighet där talan väckts att undersöka om det är lämpligt att pröva denna talan som en grupptalan.

(11e) Det ömsesidiga erkännandet av att godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande grupptalan har rättskapacitet bör säkerställas. Dessa organisationers och offentliga organs identitet bör meddelas kommissionen, som bör offentliggöra denna förteckning. Att den organisation eller det offentliga organ som väcker talan återfinns på förteckningen bör utgöra bevis på dess rättskapacitet. Detta bör inte påverka rätten att granska om den godkända enhetens ändamål berättigar talan i ett visst ärende.

(11ea) För att förhindra intressekonflikter bör medlemsstaterna kunna fastställa regler i enlighet med vilka deras domstolar eller administrativa myndigheter kan granska om en godkänd enhet som väcker gränsöverskridande grupptalan om gottgörelse finansieras av en tredje part som har ekonomiskt intresse av resultatet av en viss gränsöverskridande grupptalan och i så fall avvisar den godkända enhetens rättskapacitet för denna talan.

(11f) När en godkänd enhet väcker gränsöverskridande grupptalan bör den vara skyldig att till den domstol eller administrativa myndighet som prövar denna talan bekräfta att den fortfarande uppfyller kriterierna. Om domstolen eller den administrativa myndigheten får kännedom om berättigade farhågor i detta avseende, bör den ändå undersöka om kriterierna är uppfyllda.

(11g) Medlemsstaterna bör vidta åtgärder för att komma till rätta med situationer där de uppgifter om uppfyllande av kriterierna som lämnats av enheten är oriktiga. Dessa åtgärder skulle kunna omfatta till exempel sanktioner, ogillande av talan eller andra förfarandeåtgärder. Om talan ogillas bör detta dock inte påverka rättigheterna för de konsumenter som berörs av talan.

(11h) Domstolarna eller de administrativa myndigheterna bör kunna bedöma huruvida ett visst fall av gränsöverskridande grupptalan kan tas upp till prövning i enlighet med nationell lagstiftning. I enlighet med principen om icke-diskriminering bör de tillåtlighetskrav som tillämpas på gränsöverskridande grupptalan inte skilja sig från dem som tillämpas på specifik inhemsk grupptalan.

(12) [...]

(12a) Åtgärder för förbuds föreläggande syftar till att skydda konsumenternas kollektiva intressen oberoende av faktiska förluster eller skador som har åsamkats enskilda konsumenter. Åtgärder för förbuds föreläggande får innebära krav på att näringsidkare vidtar specifika åtgärder, såsom att tillhandahålla konsumenterna information som tidigare har utelämnats i strid med lagstadgade skyldigheter. Ett beslut om åtgärder för förbuds föreläggande bör inte vara beroende av huruvida affärsmetoderna användes uppsåtligt eller av oaktsamhet.

(12b) När den godkända enheten väcker grupptalan bör den lämna tillräckliga uppgifter om de konsumenter som berörs av talan till domstolen eller den administrativa myndigheten. Uppgifterna bör ge domstolen eller den administrativa myndigheten möjlighet att fastställa sin behörighet och tillämplig lag. Vid talan om skadeståndsgrundande händelse skulle detta förutsätta att domstolen eller den administrativa myndigheten informeras om den ort där den skada som drabbar konsumenterna inträffade eller kan inträffa. De närmare detaljerna i de nödvändiga uppgifterna skulle kunna bero på vilken åtgärd den godkända enheten ansöker om och huruvida en mekanism för deltagande eller för icke-deltagande tillämpas. När grupptalan om åtgärder för förbudsföreläggande väcks skulle dessutom ett eventuellt uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister som är tillämpligt på efterföljande talan om gottgörelse kräva att den godkända enheten lämnar tillräckliga uppgifter om den grupp av konsumenter som berörs av talan.

(13) Medlemsstaterna bör säkerställa att godkända enheter kan ansöka om åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse. [...] Medlemsstaterna bör, med målet [...] att öka processeffektiviteten vid grupptalan, kunna besluta att godkända enheter [...] ska ha möjlighet att ansöka om [...] åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse inom ramen för en och samma grupptalan eller inom ramen för flera separata fall av grupptalan. [...] . När det gäller åtgärder som begärs inom ramen för en och samma talan, bör godkända enheter ha rätt att ansöka om alla relevanta åtgärder vid tidpunkten för talans väckande eller att först ansöka om förbudsföreläggande[...]åtgärder och därefter, om lämpligt, om gottgörelse[...]åtgärder.

(13a) En godkänd enhet som väcker grupptalan inom ramen för detta direktiv bör ansöka om relevanta åtgärder, inbegripet åtgärder för gottgörelse, till förmån för de konsumenter som påverkas av en överträdelse. Den godkända enheten bör ha de processuella rättigheter och skyldigheter som käranden i förfarandet har. Medlemsstaterna skulle kunna ge enskilda konsumenter som berörs av talan vissa rättigheter inom ramen för grupptalan. De enskilda konsumenterna bör dock inte kunna ingripa i de beslut i procedurfrågor som de godkända enheterna fattar, enskilt begära bevis inom ramen för förfarandet eller enskilt överklaga beslut i procedurfrågor av den domstol eller administrativa myndighet som prövar grupptalan. De enskilda konsumenterna bör inte heller ha processuella skyldigheter inom ramen för grupptalan.

(13b) De berörda konsumenterna bör dock ha rätt att dra nytta av grupptalan. Vid grupptalan om åtgärder för gottgörelse skulle dessa fördelar vara avhjälpande åtgärder, till exempel ersättning, reparation, byte, prisavdrag, hävande av avtal eller återbetalning av det erlagda priset. Vid grupptalan om åtgärder för förbudsföreläggande skulle fördelen vara att affärsmetoder som utgör en överträdelse upphör eller förbjuds.

(13c) Detta direktiv bör inte påverka nationella regler om ersättning för förfarandekostnader eller om principen att den förlorande parten ska betala. Förfarandekostnaderna bör inte bäras av enskilda konsumenter som berörs av en talan och ej heller den godkända enheten eller näringsidkaren. Undantag från denna regel bör göras endast under exceptionella omständigheter i enlighet med vad som föreskrivs enligt nationell lagstiftning, till exempel när en konsument avsiktligt eller genom vårdslöshet förorsakat onödiga rättsliga kostnader, genom att till exempel förlänga förfarandet genom rättsstridigt beteende, eller när det annars i exceptionella fall är berättigat. Förfarandekostnaderna bör till exempel omfatta kostnader som uppstår till följd av att endera parten företräddes av advokat eller annan rättstillämpare och kostnader som uppstår till följd av delgivning eller översättning av handlingar. Vidare bör medlemsstaterna kunna fastställa regler som ger godkända enheter möjlighet att begära inträdesavgifter i form av ett blygsamt belopp eller liknande deltagaravgifter från konsumenter som uttryckligen förklarat sig vilja företräddas av en godkänd enhet inom ramen för en viss grupptalan om åtgärder för gottgörelse.

(14) [...]

(14a) Åtgärder för förbudsföreläggande bör omfatta slutliga och provisoriska åtgärder. De sistnämnda skulle kunna omfatta interimistiska åtgärder, försiktighetsåtgärder och förebyggande åtgärder för att få pågående affärsmetoder att upphöra eller för att förbjuda en affärsmetod som ännu inte har tillämpats, men där det finns en risk för att den skulle orsaka allvarlig eller oåterkallelig skada för konsumenter. Åtgärder för förbudsföreläggande skulle också kunna omfatta åtgärder som fastställer att vissa affärsmetoder utgör en lagöverträdelse, i fall där de avbröts innan grupptalan väcktes, när det fortfarande finns behov av att fastställa att sådana affärsmetoder utgjorde en lagöverträdelse, till exempel för att underlätta uppföljningsåtgärder för talan om åtgärder för gottgörelse. De skulle dessutom kunna omfatta en skyldighet för den näringsidkare som gjort sig skyldig till överträdelsen att helt eller delvis offentliggöra beslutet om åtgärden i lämplig form, eller att offentliggöra ett beriktigande.

(14b) Medlemsstaterna bör på grundval av direktiv 2009/22/EG kunna kräva att den part som avser att ansöka om förbudsföreläggande på förhand samråder med svaranden, så att denne får möjlighet att upphöra med den omtvistade överträdelsen. Medlemsstaterna bör kunna kräva att detta föregående samråd sker tillsammans med ett oberoende offentligt organ, som utses av dessa medlemsstater. Om medlemsstaterna har bestämt att föregående samråd ska äga rum bör en frist om två veckor sättas ut från det att begäran om samråd tagits emot, och om överträdelsen inte har upphört inom fristen, bör sökanden få väcka talan vid den behöriga domstolen eller administrativa myndigheten utan ytterligare dröjsmål. Dessa krav skulle, i enlighet med nationell lagstiftning, kunna tillämpas även på talan om åtgärder för gottgörelse.

(15) [...]

(15a) I detta direktiv föreskrivs en processuell mekanism som inte påverkar de regler som fastställer konsumenters materiella rätt till avtalsenlig och utomobligatorisk gottgörelse om deras intressen har skadats genom en överträdelse, såsom rätten till skadestånd, hävande av avtal, återbetalning, utbyte, reparation eller nedsättning av priset, på lämpligt sätt och på det sätt som är möjligt enligt unionslagstiftningen och nationell lagstiftning. Detta direktiv bör inte göra det möjligt att betala ut straffskadestånd som ålagts den näringsidkare som gjort sig skyldig till överträdelsen, eller för hög ersättning, till konsumenter som berörs av en överträdelse. En grupptalan om gottgörelse enligt detta direktiv bör endast kunna väckas om unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning reglerar sådana materiella rättigheter.

(15b) Konsumenter som berörs av en grupptalan om gottgörelse bör, efter att talan väckts, ha tillräckliga möjligheter att förklara huruvida de vill företrädas av den godkända enheten i just denna grupptalan och huruvida de vill dra nytta av relevanta resultat av grupptalan. För att ta hänsyn till sina rättsliga traditioner bör medlemsstaterna föreskriva en mekanism för deltagande eller icke-deltagande eller en kombination av båda dessa. I en mekanism för deltagande bör konsumenterna vara skyldiga att uttryckligen förklara att de vill företrädas av den godkända enheten inom ramen för en grupptalan om gottgörelse. I en mekanism för icke-deltagande skulle konsumenterna vara skyldiga att uttryckligen förklara att de inte vill företrädas av den godkända enheten inom ramen för en grupptalan om gottgörelse. Medlemsstaterna bör få bestämma i vilket skede av grupptalan som de enskilda konsumenterna ska kunna utöva rätten att delta eller inte delta i förfarandet.

(15ba) Medlemsstater som föreskriver en mekanism för deltagande bör få kräva att vissa konsumenter ska välja att delta i en talan om en åtgärd för gottgörelse innan denna talan väcks, om andra konsumenter har möjlighet att välja att delta även efter att talan har väckts.

(15c) För att säkerställa sund rättskipning och undvika oförenliga domar bör emellertid en mekanism för deltagande krävas vid grupptalan om gottgörelse när de konsumenter som berörs av en överträdelse har sin stadigvarande bosättning i medlemsstaten för den domstol eller administrativa myndighet där grupptalan väcks. I en sådan situation bör konsumenterna vara skyldiga att uttryckligen förklara att de vill företrädas i denna grupptalan för att resultatet av talan ska vara bindande för dem.

(15d) När konsumenter uttryckligen eller underförstått förklarar att de vill företrädas av en godkänd enhet inom ramen för en grupptalan om gottgörelse bör de, oavsett om talan väcks inom ramen för en mekanism för deltagande eller en mekanism för icke-deltagande, inte längre kunna företrädas i annan grupptalan eller väcka individuell talan rörande samma sak och mot samma näringsidkare. Detta bör dock inte gälla om en konsument efter att ha uttryckligen eller underförstått förklarat sig vilja företrädas inom ramen för grupptalan om gottgörelse senare väljer att inte delta i den talan i enlighet med nationell lagstiftning, till exempel när en konsument senare vägrar att bli bunden av en förlikning.

(15e) Av ändamålsenlighets- och effektivitetsskäl kan medlemsstaterna, i enlighet med sin nationella lagstiftning, även ge konsumenterna möjlighet att använda sig av en åtgärd för gottgörelse omedelbart efter det att den har utfärdats, utan andra krav på föregående deltagande i talan.

(15f) Medlemsstaterna bör fastställa regler för samordning mellan grupptalan, individuell talan som väcks av enskilda konsumenter och annan talan som avser skydd av konsumenters individuella och kollektiva intressen i enlighet med unionslagstiftningen och nationell lagstiftning. Åtgärder för förbuds föreläggande som utfärdats enligt detta direktiv bör inte påverka mål där talan om gottgörelse väckts av enskilda konsumenter som lidit skada på grund av de affärsmetoder som är föremål för åtgärderna för förbuds föreläggande.

(16) [...]

(17) [...]

(18) Medlemsstaterna [...] **bör** kräva att godkända enheter ska tillhandahålla tillräcklig information som underlag för en grupptalan om gottgörelse, inbegripet en beskrivning av den grupp konsumenter som **berörs** av en överträdelse och de sakfrågor och rättsliga frågor som grupptalan syftar till att klargöra. Den godkända enheten bör inte behöva identifiera alla konsumenter som berörs av talan för att väcka talan. Vid grupptalan om gottgörelse bör domstolen eller den administrativa myndigheten så tidigt som möjligt i förfarandet kontrollera huruvida saken lämpar sig för väckande av grupptalan, med hänsyn till överträdelsens art och typen av skador som åsamkats **de berörda** konsumenterna.

(19) [...]

(19a) Vid en åtgärd för gottgörelse bör de enskilda konsumenterna identifieras eller den konsumentgrupp som har rätt till de avhjälpande åtgärder som erbjuds genom den åtgärden åtminstone beskrivas och i tillämpliga fall bör den kvantifieringsmetod och de relevanta steg som konsumenter och näringsidkare ska ta för genomförande av de avhjälpande åtgärderna anges. Konsumenter som har rätt till avhjälpande åtgärder bör kunna få tillgång till dessa avhjälpande åtgärder utan att behöva inleda ett separat förfarande. Exempelvis innebär ett krav på separat förfarande en skyldighet för konsumenten att väcka individuell talan vid en domstol eller administrativ myndighet om kvantifiering av skadan. För att erhålla individuell gottgörelse kan konsumenterna däremot vara tvungna ta vissa steg för att till exempel vända sig till en enhet som ansvarar för att åtgärden för gottgörelse verkställs.

(19b) Medlemsstaterna bör fastställa eller behålla regler om tidsfrister, till exempel preskriptionsfrister eller andra tidsfrister för utövande av deras rätt till gottgörelse, för att enskilda konsumenter ska kunna dra nytta av åtgärderna för gottgörelse. Medlemsstaterna får fastställa regler om användningen av utestående medel som inte utnyttjades inom de fastställda tidsgränserna.

(20) [...]

(21) [...]

(22) [...]

(23) [...]

(24) [...]

(25) [...]

- (26) Kollektiva [...] förlikningar som syftar till att gottgöra konsumenter som har lidit skada bör främjas [...] **inom ramen för** grupptalan **om åtgärder för gottgörelse**.
- (27) [...]
- (28) Domstolen och den administrativa myndigheten bör [...] **kunna** uppmana [...] näringsidkaren [...] och den godkända enhet som väckte grupptalan **om gottgörelse** att inleda förhandlingar i syfte att nå en förlikning om den gottgörelse som ska tillhandahållas de konsumenter som berörs **av talan**. [...]
- (29) [...]

- (30) [...] Förlikningar som nås inom ramen för en grupptalan om gottgörelse [...] bör godkännas av den behöriga domstolen eller den administrativa myndigheten [...] om inte det är omöjligt att genomföra förlikningsvillkoren eller om inte förlikningen strider mot tvingande nationell lagstiftning som är tillämplig på grunden för talan och som genom avtal inte kan frångås till nackdel för konsumenter. Till exempel kan en förlikning strida mot tvingande nationell lagstiftning om den uttryckligen lämnar ett avtalsvillkor oförändrat som ger näringsidkaren ensamrätt att tolka varje annat avtalsvillkor.
- (30a) Medlemsstaterna bör kunna fastställa regler som gör det möjligt för domstolen eller den administrativa myndigheten att vägra godkänna en förlikning även när domstolen eller den administrativa myndigheten anser att förlikningen är oskälig.
- (30b) Medlemsstaterna bör kunna fastställa regler enligt vilka enskilda konsumenter som berörs ges möjlighet att godta eller avstå från att bli bundna av en förlikning.
- (31) För att en grupptalan ska nå framgång är det av avgörande betydelse att säkerställa att konsumenterna informeras om den. Konsumenterna [...] måste vara medvetna om [...] talan[...] för att uttryckligen eller underförstått kunna uttrycka sin vilja att företrädas i en grupptalan om gottgörelse. Medlemsstaterna bör göra detta möjligt genom att fastställa lämpliga regler för spridning av information om talan till konsumenter. Det bör vara upp till medlemsstaterna att besluta vem som ska ansvara för att sprida informationen. [...]

(31a) Konsumenterna bör också informeras om slutliga beslut som föreskriver åtgärder för förbudsföreläggande, åtgärder för gottgörelse eller godkända förlikningar, sina rättigheter efter det att en överträdelse har fastställts och de efterföljande åtgärder som de berörda konsumenterna måste vidta, särskilt för att erhålla gottgörelse. De anseenderisker som är förknippade med spridningen av information om överträdelsen är också viktiga när det gäller att avskräcka näringsidkare som kränker konsumenters rättigheter.

(32) För att vara effektiv bör informationen vara adekvat och proportionell i förhållande till omständigheterna i ärendet. [...] Sådan information kan tillhandahållas exempelvis på näringsidkarens webbplats, sociala medier, internetbaserade marknadsplatser, eller i populära dagstidningar, inklusive sådana som distribueras uteslutande med hjälp av elektroniska kommunikationsmedel. Om möjligt **och lämpligt** bör konsumenterna informeras individuellt, på elektronisk väg eller i pappersform. Denna information bör på begäran tillhandahållas i ett format som är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning.

(32a) Det bör åligga den näringsidkare som begär en överträdelse att på egen bekostnad informera alla berörda konsumenter om slutliga åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse. Näringsidkaren bör också informera konsumenterna om en förlikning som godkänts av en domstol eller en administrativ myndighet. Medlemsstaterna skulle kunna fastställa regler enligt vilka en sådan skyldighet är avhängig av en begäran från den godkända enheten. Om domstolen, den administrativa myndigheten eller den godkända enheten enligt nationell lagstiftning tillhandahåller information om slutliga beslut och godkända förlikningar till de konsumenter som berörs av talan bör näringsidkaren inte behöva tillhandahålla denna information en andra gång.

- (33) [...] Medlemsstaterna bör säkerställa att ett slutligt beslut av en domstol eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som fastställer att det förekommit en överträdelse som skadar konsumenters kollektiva intressen kan användas som bevis för att överträdelsen har ägt rum med tanke på annan eventuell talan om gottgörelse vid deras nationella domstolar eller administrativa myndigheter mot samma näringsidkare och samma överträdelse. I enlighet med rättsväsendets oberoende och den fria bevisvärderingen bör detta inte påverka nationell lagstiftning om bevisvärdering.
- (34) [...]

(35) [...]Preskriptionsfrister skjuts vanligtvis upp när talan väcks. Talan om åtgärder för förbudsföreläggande har emellertid inte nödvändigtvis denna verkan i förhållande till senare åtgärder för gottgörelse som kan följa av samma överträdelse. Medlemsstaterna bör därför säkerställa att en pågående grupptalan om åtgärder för förbudsföreläggande leder till att de preskriptionsfrister som gäller för de konsumenter som berörs av åtgärden skjuts upp eller avbryts så att dessa konsumenter, enskilt eller företrädna av en godkänd enhet, inte hindras från att senare väcka talan om gottgörelse för den påstådda överträdelsen på grund av att preskriptionsfrister har löpt ut medan grupptalan om dessa åtgärder för förbudsföreläggande pågick. När den godkända enheten väcker grupptalan om förbudsföreläggande bör den i tillräcklig utsträckning definiera den grupp av konsumenter vars intressen berörs av den påstådda överträdelsen och som eventuellt skulle kunna ha ett anspråk som härrör från denna överträdelse och som skulle kunna påverkas av att preskriptionsfrister löper ut under talan om förbudsföreläggande. Av tydlighetsskäl bör det anges att även en pågående grupptalan om en åtgärd för gottgörelse bör få till följd att preskriptionsfrister som gäller för de konsumenter som berörs av talan skjuts upp eller avbryts.

(35a) För att säkerställa rättssäkerhet bör uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister som införs i enlighet med detta direktiv endast tillämpas på anspråk om gottgörelse som grundar sig på överträdelser som inträffat på eller efter [den dag då detta direktiv börjar tillämpas]. Detta bör inte hindra att bestämmelser i nationell lagstiftning om uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister som redan var tillämpliga före [den dag då detta direktiv börjar tillämpas] tillämpas på anspråk om gottgörelse som grundas på överträdelser som inträffade före detta datum.

- (36) Grupptalan om åtgärder för förbudsföreläggande [...] bör handläggas med vederbörlig processeffektivitet. Om en överträdelse pågår kan behovet av effektivitet förstärkas. [...] Talan om åtgärder för förbudsföreläggande med provisorisk verkan bör, [...] beroende på vad som är lämpligt, behandlas genom ett summariskt [...] förfarande för att förhindra att överträdelsen orsakar skada eller ytterligare skada.
- (37) Bevis är ett viktigt inslag för att fastställa huruvida en[...] grupptalan om förbudsföreläggande eller gottgörelse är välgrundad. Förhållanden mellan näringsidkare och konsumenter kännetecknas dock ofta av informationsasymmetri och nödvändig [...] bevis kan innehas enbart av näringsidkaren, vilket gör dem otillgängliga för den godkända enheten. Godkända enheter bör därför [...] ha rätt att begära att den behöriga domstolen eller administrativa myndigheten [...] ska besluta att näringsidkaren ska lägga fram bevis som är av relevans för deras krav [...]. Å andra sidan bör näringsidkaren med beaktande av principen om jämlikhet i medel ha en liknande rätt att begära bevis som kontrolleras av den godkända enheten. Behovet och omfattningen av och proportionaliteten i [...] framläggandet av bevis bör i enlighet med nationell processrättslig lagstiftning noggrant utvärderas av den domstol eller administrativa myndighet som prövar grupptalan, med beaktande av skyddet av tredje parts legitima intressen och med förbehåll för tillämpliga unionsregler och nationella regler om sekretess.

- (38) För att säkerställa att grupptalan fungerar effektivt bör näringsidkare som begår överträdelser åläggas effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner [...] **för underlåtenhet eller vägran att rätta sig efter en åtgärd för gottgörelse. Medlemsstaterna bör säkerställa att dessa sanktioner kan ta formen av böter, till exempel villkorliga böter, periodiska betalningar eller viten. Det bör också finnas sanktioner för underlåtenhet eller vägran att följa ett föreläggande om att lämna information till berörda konsumenter om slutliga beslut eller förlikningar eller om att lägga fram bevis. Även andra typer av sanktioner, till exempel förfarandeåtgärder, bör kunna tillämpas vid vägran att följa ett föreläggande om att lägga fram bevis.**
- (39) Med beaktande av att grupptalan syftar till att tillvarata ett allmänintresse genom att skydda konsumenternas kollektiva intressen, bör medlemsstaterna **behålla eller försöka finna metoder för att säkerställa** [...] att godkända enheter inte hindras från att väcka grupptalan enligt detta direktiv [...] **på grund av** de kostnader som är förknippade med förfarandena. **Dessa metoder skulle kunna innefatta att begränsa tillämpliga domstolsavgifter eller administrativa avgifter, att ge de godkända enheterna tillgång till rättshjälp vid behov eller bevilja dem offentliga medel för att väcka grupptalan samt andra stödmetoder. Medlemsstaterna bör dock inte vara skyldiga att finansiera grupptalan.**
- (40) Samarbete och utbyte av information mellan godkända enheter från olika medlemsstater har visat sig vara användbart, **i synnerhet** för att hantera gränsöverskridande överträdelser. Det finns ett behov av att fortsätta och utvidga kapacitetsuppbyggnads- och samarbetsinsatserna till att omfatta ett större antal godkända enheter i hela unionen i syfte att öka användningen av grupptalan vid överträdelser med gränsöverskridande följder.

(40a) I syfte att utvärdera detta direktiv bör medlemsstaterna lämna uppgifter till kommissionen om grupptalan som väcks enligt detta direktiv. Medlemsstaterna bör tillhandahålla information om antalet fall och typ av grupptalan som slutförts av deras domstolar eller administrativa myndigheter. Information bör även tillhandahållas om resultatet av grupptalan, exempelvis huruvida grupptalan har godtagits och huruvida den var framgångsrik eller ledde till en godkänd förlikning. I syfte att minska den administrativa börda som det innebär för medlemsstaterna att uppfylla dessa krav bör det, i synnerhet rörande åtgärder för förbuds föreläggande, räcka att lämna allmän information till kommissionen om typen av överträdelse och om parterna. Vad gäller parterna bör det till exempel räcka att informera kommissionen om huruvida den godkända enheten är ett offentligt organ eller en konsumentorganisation, och om näringsidkarens affärsområde, exempelvis finansiella tjänster. Alternativt skulle medlemsstaterna kunna lämna kopior av relevanta beslut eller förlikningar till kommissionen. Identitetsuppgifter om de konsumenter som berörs av grupptalan bör inte tillhandahållas.

(41) [...]

(42) Detta direktiv står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheter och principer som erkänns framför allt i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Detta direktiv bör således tolkas och tillämpas i överensstämmelse med dessa rättigheter och principer, inklusive dem som rör rätten till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol samt rätten till försvar.

- (43) Vad gäller miljölagstiftning tar detta direktiv hänsyn till Uneces konvention om tillgång till information, allmänhetens deltagande i beslutsprocesser och tillgång till rättslig prövning i miljöfrågor (nedan kallad *Århuskonventionen*).
- (44) Målen för detta direktiv, nämligen att [...] **säkerställa att** en mekanism för grupptalan **för både åtgärder för förbudsföreläggande och åtgärder för gottgörelse inrättas i alla medlemsstater** för skydd av konsumenters kollektiva intressen för att säkerställa en hög konsumentskyddsnivå i hela unionen och den inre marknadens [...] funktion, kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås genom åtgärder som vidtas enbart av medlemsstaterna, utan kan snarare, på grund av de gränsöverskridande konsekvenserna av **överträdelser** [...], bättre uppnås på unionsnivå. Unionen kan därför vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (45) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument, har medlemsstaterna åtagit sig att, när det är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Lagstiftaren anser att det är motiverat att sådana dokument översänds avseende detta direktiv.
- (46) Regler bör fastställas för detta direktivs tillämplighet i tiden.
- (47) Direktiv 2009/22/EG bör därför upphöra att gälla.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Kapitel 1

Syfte, tillämpningsområde och definitioner

Artikel 1 *Syfte*

1. I detta direktiv fastställs regler som [...] **säkerställer** att [...] grupptalan i syfte att skydda konsumenters kollektiva intressen är **tillgänglig i alla medlemsstater**, samtidigt som lämpliga garantier [...] **tillhandahålls** för att undvika rättegångsmissbruk. **De åtgärder som beslutas för tillnärmningen av lagar och andra författningar i medlemsstaterna ska ha som mål att den inre marknaden ska fungera bättre med en hög nivå i fråga om konsumentskydd som utgångspunkt.**
2. Detta direktiv ska inte hindra medlemsstaterna från att anta eller behålla [...] processuella medel [...] **för** att skydda konsumenters kollektiva intressen på nationell nivå. **Medlemsstaterna ska emellertid säkerställa att minst en mekanism för grupptalan är förenlig med detta direktiv.**

Artikel 2
Tillämpningsområde

3. Detta direktiv ska tillämpas på grupptalan som väcks med avseende på näringsidkares överträdelser av bestämmelser i den unionslagstiftning som förtecknas i bilaga I, **även såsom den har införlivats i nationell lagstiftning**, och som skadar eller kan skada konsumenters kollektiva intressen. **Detta direktiv ska inte påverka den unionslagstiftning som förtecknas i bilaga I.** Det ska vara tillämpligt på inhemska och gränsöverskridande överträdelser, inbegripet i fall där dessa överträdelser har upphört innan grupptalan har väckts eller innan grupptalan har avslutats.
4. Detta direktiv ska inte påverka regler om avtalsenliga och utomobligatoriska avhjälpande åtgärder som konsumenterna har tillgång till vid sådana överträdelser i enlighet med unionslagstiftning eller nationell lagstiftning.
5. Detta direktiv påverkar inte tillämpningen av unionsregler om internationell privaträtt, särskilt sådana regler som rör domstols behörighet, **erkännande och verkställighet av domar samt tillämplig lag**.

Artikel 3
Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *konsument*: en fysisk person som agerar för ändamål som faller utanför den [...] **personens** närings- eller yrkesverksamhet.
2. *näringsidkare*: en fysisk eller juridisk person, oavsett om den är offentligägd eller privatägd, som handlar för ändamål som faller inom ramen för [...] **den personens** närings- eller yrkesverksamhet, samt varje person som handlar i [...] **den personens** namn eller på [...] **den personens** vägnar.

3. *konsumeters kollektiva intressen*: [...] konsumenters **allmänna** intresse **och, i synnerhet vad gäller åtgärder för gottgörelse, en grupp konsumenters intressen**.
4. *grupptalan*: en talan för att skydda konsumenters kollektiva intressen [...] **som väcks av en godkänd enhet med en åtgärd för förbudsföreläggande, en åtgärd för gottgörelse eller för båda dessa syften**.
- 4a. inhemsk gruppptalan**: en gruppptalan som väcks av en godkänd enhet i den medlemsstat där den godkända enheten har utsetts.
- 4b. gränsöverskridande gruppptalan**: en gruppptalan som väcks av en godkänd enhet i en annan medlemsstat än den där den godkända enheten har utsetts.
5. *affärsmetoder*: varje handling eller underlåtenhet av en näringsidkare.
6. *slutligt beslut*: ett beslut av en medlemsstats domstol **eller administrativa myndighet** som inte kan eller inte längre kan bli [...] **föremål för förnyad prövning genom ordinära rättsmedel**.

Kapitel 2

Grupptalan

Artikel 4

Godkända enheter för inhemsk grupptalan

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att **inhemsk** grupptalan får väckas av godkända enheter som på egen begäran har utsetts [...] av medlemsstaterna för detta ändamål [...].

[...]

[...]

2. [...]
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att i synnerhet konsumentorganisationer [...], **inbegripet dem som företräder konsumenter från fler än en medlemsstat**, har rätt **att ansöka** om status som godkänd enhet **i enlighet med nationell lagstiftning**. [...]
4. [...]
- 4a. Medlemsstaterna får utse offentliga organ till godkända enheter.**
- 4b. Medlemsstaterna får, från fall till fall, utse en godkänd enhet på dess egen begäran för en viss grupptalan.**
- 4c. Uppgifter om godkända enheter som på förhand utsetts för grupptalan ska offentliggöras.**
5. [...]

Artikel 4a

Utseende av godkända enheter för gränsöverskridande grupptalan

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att enheter, i synnerhet konsumentorganisationer, inbegripet dem som företräder konsumenter från fler än en medlemsstat, har rätt att ansöka om status som godkänd enhet för gränsöverskridande grupptalan.
2. Medlemsstaterna får utse offentliga organ till godkända enheter för gränsöverskridande grupptalan.

3. Utan att det påverkar punkt 2 ska medlemsstaterna utse en enhet, på dess begäran, till godkänd enhet för gränsöverskridande grupptalan, om den uppfyller samtliga följande kriterier:

a) Den är en juridisk person som vederbörligen inrättats i enlighet med lagstiftningen i den utseende medlemsstaten 18 månader före begäran om utseende och som kan påvisa tolv månader av faktisk offentlig verksamhet på området för skydd av konsumenternas intressen.

b) Den har i överensstämmelse med sitt stadgeenliga syfte ett berättigat intresse av att skydda konsumenternas intressen i enlighet med vad som föreskrivs i unionslagstiftning som omfattas av detta direktiv.

c) Den är av icke vinstdrivande natur.

ca) Den har inom sitt verksamhetsområde den kunskap och kompetens som krävs för att väcka gränsöverskridande grupptalan inom detta område.

caa) Dess ekonomiska situation är sund och stabil.

cb) Den påverkas inte av andra personer än konsumenter som har ekonomiskt intresse av att väcka grupptalan, i synnerhet inte av näringsidkare, inbegripet i fall av finansiering av tredje part, och den har förfaranden för att förebygga sådan påverkan.

cc) Den offentliggör på lämpligt sätt, i synnerhet på sin webbplats, uppgifter om de ovan förtecknade kriterierna och uppgifter om finansieringskällan för den egna verksamheten i allmänhet.

3a. Medlemsstaterna får fastställa regler om att begränsa rätten för en godkänd enhet att väcka grupptalan till att omfatta enhetens verksamhetsområde.

3b. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna en förteckning över de godkända enheter som avses i punkterna 2 och 3, inbegripet dessa godkända enheters namn och syfte samt sådana eventuella begränsningar som avses i punkt 3a, senast ... [ett år efter dagen för införlivande] och vid ändringar i förteckningen. Medlemsstaterna ska offentliggöra denna förteckning.

Kommissionen ska offentliggöra en sammanställd förteckning över dessa godkända enheter. Förteckningen ska uppdateras varje år och när kommissionen underrättas om ändringar i förteckningen.

4. Åtminstone vart femte år ska medlemsstaterna bedöma om de godkända enheterna fortfarande uppfyller kriterierna i punkt 3. Medlemsstaterna ska säkerställa att den godkända enheten förlorar sin status om den inte längre uppfyller ett eller flera av dessa kriterier.

5. Om en medlemsstat eller kommissionen väcker frågor om huruvida en godkänd enhet uppfyller de kriterier som fastställs i punkt 3, ska den medlemsstat som utsåg enheten i fråga undersöka saken och, i förekommande fall, återkalla godkännandet om ett eller flera av kriterierna inte är uppfyllda.

6. Medlemsstaterna ska utse nationella kontaktpunkter för tillämpningen av punkt 5 och underrätta kommissionen om dessa kontaktpunkters namn och kontaktoppgifter. Kommissionen ska sammanställa en förteckning över utsedda kontaktpunkter och göra denna förteckning tillgänglig för medlemsstaterna.

Artikel 4b
Väckande av gränsöverskridande grupptalan

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att godkända enheter som utsetts för gränsöverskridande grupptalan i en annan medlemsstat får väcka sådan grupptalan vid deras domstolar eller administrativa myndigheter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att, i de fall då den påstådda överträdelsen påverkar eller sannolikt kommer att påverka konsumenter från olika medlemsstater, grupptalan får väckas vid den behöriga domstolen eller administrativa myndigheten i en medlemsstat av flera godkända enheter från olika medlemsstater som agerar gemensamt, i syfte att skydda kollektiva intressen för konsumenter från olika medlemsstater.
3. Domstolarna eller de administrativa myndigheterna ska godta den förteckning som avses i artikel 4a.3b som bevis på den godkända enhetens rättskapacitet att väcka gränsöverskridande talan utan att det påverkar deras rätt att pröva om den godkända enhetens syfte berättigar talan i ett bestämt fall.

Trots vad som sägs i första stycket får medlemsstaterna fastställa regler i enlighet med vilka deras domstolar eller administrativa myndigheter ska ha behörighet att undersöka om en godkänd enhet som väcker gränsöverskridande grupptalan om gottgörelse finansieras av en tredje part som har ekonomiskt intresse av resultatet av talan och i så fall avvisa den godkända enhetens rättskapacitet för den specifika gränsöverskridande grupptalan.
4. När den godkända enheten väcker grupptalan ska den för den domstol eller administrativa myndighet där talan väcks bekräfta att den uppfyller kriterierna i artikel 4a.3 Medlemsstaterna får dock vidta åtgärder för att säkerställa att domstolen eller den administrativa myndigheten har behörighet att undersöka om kriterierna är uppfyllda vid berättigade farhågor i detta avseende.

- 5. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med situationer där de uppgifter som avses i punkt 4 om uppfyllande av kriterierna och som lämnats av enheten är oriktiga. Dessa åtgärder får omfatta en möjlighet för domstolen eller den administrativa myndigheten att ogilla talan. Om talan ogillas ska detta inte påverka rättigheterna för de konsumenter som berörs av talan.**
- 6. De domstolar eller administrativa myndigheter vid vilka talan har väckts ska bedöma huruvida ett visst fall av gränsöverskridande grupptalan kan tas upp till prövning i enlighet med nationell lagstiftning.**

Artikel 5
Grupptalan [...]

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att grupptalan **i enlighet med artikel 2** får väckas vid nationella domstolar eller administrativa myndigheter av godkända enheter [...].
- När grupptalan väcks ska den godkända enheten förse domstolen eller den administrativa myndigheten med tillräckliga uppgifter om de konsumenter som berörs av talan.**
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att godkända enheter har rätt att **på lämpligt sätt** [...] ansöka [...] om **åtminstone** följande åtgärder:
- a) [...] Åtgärder för [...] förbuds föreläggande.
 - b) [...]

ba) Åtgärder för gottgörelse.

[...]

3. [...]

4. [...]Medlemsstaterna [...] **får ge** [...] godkända enheter **möjlighet** [...] att på lämpligt sätt ansöka om de åtgärder [...] som avses i punkt 2 genom en och samma grupptalan.

Medlemsstaterna får föreskriva att dessa åtgärder ska utfärdas genom ett och samma beslut.

4a. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenternas intresse inom en grupptalan företräds av godkända enheter och att enheterna har de rättigheter och skyldigheter som parter i förfarandet ska ha. De konsumenter som berörs av talan ska ha rätt att dra nytta av de åtgärder som avses i punkt 2. Kostnaderna för förfarandet får endast under exceptionella omständigheter i enlighet med nationell lagstiftning belasta de konsumenter som berörs av talan. Medlemsstaterna får fastställa regler som ger möjlighet till inträdesavgifter i form av ett blygsamt belopp eller liknande deltagaravgifter.

Artikel 5a
Åtgärder för förbudsföreläggande

1. De åtgärder för förbudsföreläggande som avses i artikel 5.2 a är

- a) en provisorisk åtgärd varigenom en affärsmetod som bedöms utgöra en överträdelse ska upphöra eller, om lämpligt, förbjudas,
- b) en slutlig åtgärd varigenom en affärsmetod som bedöms utgöra en överträdelse ska upphöra eller, om lämpligt, förbjudas.

1a. En åtgärd som avses i punkt 1 b får, i enlighet med nationell lagstiftning, omfatta

- a) en åtgärd varigenom det ska fastställas att affärsmetoden utgör en överträdelse,
- b) en skyldighet varigenom beslutet om åtgärden helt eller delvis ska offentliggöras, i en form som bedöms vara tillräcklig, eller varigenom ett beriktigande ska offentliggöras.

2. För att ansöka om en åtgärd för förbudsföreläggande ska den godkända enheten inte behöva bevisa den faktiska förlust eller skada som åsamkats de enskilda konsumenter som berörs av en överträdelse och inte heller näringsidkarens uppsåt eller oaktsamhet. De konsumenter som berörs av en grupptalan om förbudsföreläggande ska inte vara ålagda att delta i denna grupptalan.

3. Medlemsstaterna får införa eller behålla bestämmelser i nationell lagstiftning enligt vilka en godkänd enhet får ansöka om åtgärder för förbudsföreläggande enligt punkt 1 b endast efter att i samråd med näringsidkaren ha försökt att få överträdelsen att upphöra. Om näringsidkaren efter att ha tagit emot begäran om samråd inte upphör med överträdelsen inom två veckor, får den godkända enheten väcka grupptalan om en sådan åtgärd för förbudsföreläggande utan ytterligare dröjsmål. Medlemsstaterna ska till kommissionen anmäla relevanta bestämmelser i nationell lagstiftning. Kommissionen ska säkerställa att dessa uppgifter är allmänt tillgängliga.

Artikel 5b
Åtgärder för gottgörelse

1. Genom en åtgärd för gottgörelse ska näringsidkaren åläggas att tillhandahålla berörda konsumenter avhjälpan­de åtgärder, till exempel betala ersättning eller erbjuda reparation, utbyte, prisavdrag, hävande av avtal eller återbetalning av erlagt pris, beroende på vad som är lämpligt och på det sätt som är möjligt enligt unionslagstiftningen och nationell lagstiftning.
2. Medlemsstaterna ska fastställa regler om hur och i vilket skede de enskilda konsumenter som berörs av talan uttryckligen eller underförstått, inom lämplig tidsfrist efter att talan väckts, får förklara att de vill företräddas eller inte företräddas av den godkända enheten inom grupp­talan för åtgärder för gottgörelse och att de vill att resultatet av talan ska vara bindande för dem.
3. Trots vad som sägs i punkt 2 ska medlemsstaterna säkerställa att de enskilda konsumenter som inte har stadigvarande bosättning i medlemsstaten för den domstol eller administrativa myndighet där grupp­talan har väckts uttryckligen måste förklara att de vill företräddas i denna talan för att resultatet av talan ska vara bindande för dem.
- 3a. Konsumenter som uttryckligen eller underförstått har förklarat att de vill företräddas i en grupp­talan får inte företräddas i annan grupp­talan och inte heller väcka individuell talan rörande samma sak och mot samma näringsidkare.

4. Om åtgärden för gottgörelse inte anger vilka enskilda konsumenter som har rätt att dra nytta av de avhjälpande åtgärder som föreskrivs genom åtgärden, ska den åtminstone beskriva den grupp konsumenter som har rätt att dra nytta av dessa avhjälpande åtgärder.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att konsumenterna genom åtgärden för gottgörelse har rätt att ansöka om ersättning för skada utan att behöva väcka separat talan.
6. Medlemsstaterna ska fastställa eller behålla regler om tidsfrister för att enskilda konsumenter ska kunna dra nytta av åtgärderna för gottgörelse. Medlemsstaterna får fastställa regler om användningen av utestående medel som inte utnyttjats inom de fastställda tidsgränserna.
7. De avhjälpande åtgärder som föreskrivs genom åtgärder för gottgörelse inom ramen för en grupptalan ska inte påverka ytterligare avhjälpande åtgärder som konsumenterna har tillgång till i enlighet med unionslagstiftning eller nationell lagstiftning och som inte omfattades av den grupptalan.
8. Medlemsstaterna ska säkerställa att godkända enheter får väcka grupptalan om en åtgärd för gottgörelse utan villkor om att en domstol eller administrativ myndighet genom separata förfaranden på förhand behöver fastställa en överträdelse.

Artikel 6
[...]

[...]

Artikel 7
[...]

Artikel 8
Förlikning om gottgörelse

1. [...]
2. **Med sikte på ett godkännande av en förlikning** ska medlemsstaterna [...] inom ramen för [...] **en** grupptalan [...] **om åtgärder för gottgörelse** säkerställa att
 - a) **den godkända enheten och näringsidkaren gemensamt får föreslå domstolen eller den administrativa myndigheten en förlikning avseende gottgörelse av konsumenterna, eller**
 - b) domstolen eller den administrativa myndigheten får uppmana den godkända enheten och [...] **näringsidkaren**, efter att ha hört dem, att nå förlikning med avseende på frågan om gottgörelse inom en rimlig fastställd tidsfrist.
3. [...]

4. En förlikning som avses i punkt [...] 2 ska granskas av domstolen eller den administrativa myndigheten. Domstolen eller den administrativa myndigheten ska bedöma [...] **huruvida den måste vägra att godkänna en förlikning som strider mot tvingande nationell lagstiftning eller innehåller villkor som inte kan genomföras**, med hänsyn till alla parter, **i synnerhet** de berörda konsumenternas, rättigheter och intressen [...]. **Medlemsstaterna får fastställa regler som ger domstolen eller den administrativa myndigheten möjlighet att vägra att godkänna en förlikning på grund av att förlikningen är oskälig.**
5. Om förlikningen [...] inte godkänns, ska domstolen eller den administrativa myndigheten fortsätta **att pröva** grupptalan.
6. **Medlemsstaterna får fastställa regler enligt vilka** enskilda konsumenter som berörs **av talan och efterföljande förlikning** [...] **ges** möjlighet att godta eller avstå från att bli bundna av förlikningar som avses i punkt [...] 2 [...]. [...] **Avhjälpande åtgärder** som erhålls genom en godkänd förlikning i enlighet med punkt 4 ska inte påverka sådana eventuella ytterligare [...] **avhjälpande åtgärder** [...] **som är tillgängliga** enligt unionsrätten eller nationell rätt **och som inte var föremål för den förlikningen.**

Artikel 9
Information om grupptalan

0. **Medlemsstaterna ska fastställa regler i syfte att säkerställa att de konsumenter som berörs av en grupptalan om en åtgärd för gottgörelse har möjlighet att i tid och på lämpligt sätt informera sig om talan, för att konsumenterna ska kunna utöva sina rättigheter enligt artikel 5b.2.**

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att domstolen eller den administrativa myndigheten ålägger [...] näringsidkaren [...] att på egen bekostnad informera de konsumenter **som berörs av talan** om slutliga beslut som föreskriver åtgärder som avses i artikel [...] 5 [...] och om godkända förlikningar som avses i artikel 8, vilket ska ske på lämpligt sätt med hänsyn till omständigheterna i ärendet och inom angivna tidsfrister, inklusive, när så är lämpligt, genom individuellt meddelande till alla berörda konsumenter. **Detta gäller inte om de berörda konsumenterna informeras om det slutliga beslutet eller den godkända förlikningen på annat sätt. Medlemsstaterna får fastställa regler enligt vilka en sådan skyldighet ska bero på den godkända enhetens begäran.**
- 1a. Om de godkända enheterna är skyldiga att informera berörda konsumenter om en talan, får de relaterade nödvändiga kostnaderna återkrävas från näringsidkaren om talan bifalls.**
- Första stycket ska även tillämpas på slutliga beslut.**
2. Den information som avses i punkterna **0 och** 1 ska innefatta en förklaring på begripligt språk av föremålet för grupptalan, dess rättsliga följder och, i förekommande fall, de efterföljande steg som de berörda konsumenterna ska vidta.

Artikel 10
Verkningar av slutliga beslut

Medlemsstaterna ska säkerställa att **ett slutligt beslut av en domstol eller administrativ myndighet i en medlemsstat som fastställer** att det förekommit en överträdelse som skadar konsumenters kollektiva intressen [...] **får användas** som [...] **bevis för** att överträdelsen har ägt rum, med hänsyn till eventuella andra fall där talan om gottgörelse väcks vid nationella domstolar **eller administrativa myndigheter** med avseende på samma näringsidkare och samma överträdelse **i enlighet med den nationella lagstiftningen om bevisvärdering.**

[...]

Artikel 11
[...] Preskriptionsfrister

Medlemsstaterna ska säkerställa att [...] pågående grupptalan om en åtgärd för förbudsföreläggande enligt artikel 5a leder till att de preskriptionsfrister som gäller för de konsumenter som berörs av talan skjuts upp eller avbryts så att dessa konsumenter inte hindras från att senare väcka talan om gottgörelse avseende den påstådda överträdelsen på grund av att preskriptionsfrister har löpt ut medan grupptalan om dessa åtgärder för förbudsföreläggande pågick. Medlemsstaterna ska även säkerställa att en pågående grupptalan om en åtgärd för gottgörelse enligt artikel 5b.1 leder till att de preskriptionsfrister som gäller för de konsumenter som berörs av denna talan skjuts upp eller avbryts.

Artikel 12
Processeffektivitet

1. Medlemsstaterna ska [...] säkerställa **att** grupptalan om **åtgärder för förbuds föreläggande** som avses i artikel [...] **5a** [...] handläggs med vederbörlig skyndsamhet.
2. Grupptalan om **provisoriska åtgärder** som avses i artikel 5[...] **a.1 a varigenom en affärsmetod som bedöms utgöra en överträdelse ska upphöra eller, om lämpligt, förbjudas** ska, **om lämpligt**, behandlas genom ett **summariskt** [...] förfarande.

Artikel 13
Framläggande av bevis

Medlemsstaterna ska säkerställa att domstolen eller den administrativa myndigheten, i enlighet med nationella processrättsliga regler och på begäran av en godkänd enhet som har lagt fram skäligen tillgängliga [...] bevis som är tillräckliga för att ligga till grund för grupptalan och dessutom har åberopat ytterligare bevisning som svaranden **eller en tredje part** kontrollerar, får besluta att sådan bevisning ska läggas fram av svaranden **eller den tredje parten**, om inte annat följer av tillämpliga unionsregler och nationella regler om sekretess **och proportionalitet**. **Medlemsstaterna ska säkerställa att en domstol eller administrativ myndighet, på begäran av svaranden, även kan beordra käranden eller en tredje part att lägga fram relevanta bevis i enlighet med nationella processrättsliga regler.**

Artikel 14
Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler [...] som säkerställer att sanktioner får åläggas för underlåtenhet eller vägran att rätta sig efter en åtgärd för förbudsföreläggande som avses i artikel 5a.1 eller 5a.1a b eller skyldigheter som avses i artiklarna 9.1 och 13. Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att [...] dessa regler genomförs. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att påföljderna kan ha formen av böter.
3. [...]
4. [...]

[...] Artikel 15
Bistånd till godkända enheter

1. Medlemsstaterna ska vidta [...] åtgärder **i syfte** att säkerställa att förfarandekostnaderna för grupptalan inte [...] blir ett **oöverstigligt** hinder [...] **för** att godkända enheter [...] på ett effektivt sätt [...] ska kunna **utöva sin** rätt att ansöka om de åtgärder som avses i artikel [...] 5 [...].

2. [...]
3. [...] **K**ommissionen ska stödja och underlätta samarbetet mellan godkända enheter samt utbytet och spridningen av **information om** [...] bästa praxis och erfarenheter när det gäller att komma till rätta med [...] överträdelser.

Artikel 16
[...]

[...]

Kapitel 3

Slutbestämmelser

Artikel 17 **Upphävande**

Direktiv 2009/22/EU ska upphöra att gälla med verkan från och med den [*den dag då detta direktiv börjar tillämpas*], utan att det påverkar tillämpningen av artikel 20.2.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 18 **Övervakning och utvärdering**

1. Tidigast fem år efter den dag då detta direktiv börjar tillämpas ska kommissionen genomföra en utvärdering av detta direktiv och lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Utvärderingen ska genomföras enligt kommissionens riktlinjer om bättre lagstiftning. I rapporten ska kommissionen särskilt bedöma direktivets tillämpningsområde såsom det fastställs i artikel 2 och bilaga I **samt direktivets funktionssätt och effektivitet i gränsöverskridande situationer, inbegripet i fråga om rättssäkerhet.**

2. Senast ett år efter ikraftträdandet av detta direktiv ska kommissionen bedöma huruvida reglerna om flyg- och tågpassagerares rättigheter erbjuder en skyddsnivå för konsumenträttigheter som är jämförbar med den som föreskrivs i detta direktiv. Om så är fallet, har kommissionen för avsikt att lägga fram lämpliga förslag, vilka bland annat kan bestå i att lyfta ut de rättsakter som avses i punkterna 10 och 15 i bilaga I från detta direktivs tillämpningsområde, såsom detta definieras i artikel 2.
3. Medlemsstaterna ska en gång om året, och första gången senast fyra år efter den dag då detta direktiv börjar tillämpas, förse kommissionen med följande information som behövs för utarbetandet av den rapport som avses i punkt 1:
 - a) Antalet fall och typ av grupptalan som slutförts av deras domstolar eller administrativa myndigheter.
 - b) [...]
 - c) Typ av överträdelser [...] **och** parter i fallen av grupptalan [...].
 - d) [...]
 - e) Resultatet av fallen av grupptalan.
 - f) [...]

Artikel 19
Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den [...] **30** månader från dagen för ikraftträdandet av detta direktiv] anta och offentliggöra de lagar och författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

Medlemsstaterna ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den [...] **12** månader efter införlivandefristens utgång].

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 20
Övergångsbestämmelser

1. Medlemsstaterna ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som införlivar detta direktiv på [...] **talán som vácks** [...] **på eller** efter [dagen för detta direktivs tillämpning].
2. Medlemsstaterna ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som införlivar direktiv 2009/22/EG på [...] **talán** som [...] **vácks** före den [dagen för detta direktivs tillämpning].

2a. Medlemsstaterna ska säkerställa att bestämmelser i lagar och andra författningar om uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister genom vilka artikel 11 införlivas endast ska tillämpas på anspråk om gottgörelse som grundas på överträdelser som inträffat på eller efter [dagen för detta direktivs tillämpning]. Detta ska inte hindra att bestämmelser i nationell lagstiftning om uppskjutande eller avbrytande av preskriptionsfrister som redan var tillämpliga före [den dag då detta direktiv börjar tillämpas] tillämpas på anspråk om gottgörelse som grundas på överträdelser som inträffade före detta datum.

Artikel 21
Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 22
Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande

BILAGA I

FÖRTECKNING ÖVER DE BESTÄMMELSER I UNIONSLAGSTIFTNINGEN SOM AVSES I ARTIKEL 2.1

A – Allmän konsumentlagstiftning

1. Rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (EGT L 210, 7.8.1985, s. 29).
2. Rådets direktiv 93/13/EEG av den 5 april 1993 om oskäliga villkor i konsumentavtal (EGT L 95, 21.4.1993, s. 29).
4. Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG av den 25 maj 1999 om vissa aspekter rörande försäljning av konsumentvaror och härmed förknippade garantier (EGT L 171, 7.7.1999, s. 12).
- 4a. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (EUT L 136, 22.5.2019, s. 1).**
- 4b. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG (EUT L 136, 22.5.2019, s. 28).**
- 4c. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4): artiklarna 3 och 5.**
11. Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/29/EG av den 11 maj 2005 om otillbörliga affärsmetoder som tillämpas av näringsidkare gentemot konsumenterna på den inre marknaden (EUT L 149, 11.6.2005, s. 22).
13. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/114/EG av den 12 december 2006 om vilseledande och jämförande reklam (EUT L 376, 27.12.2006, s. 21)[...].
14. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (EUT L 376, 27.12.2006, s. 36): **artiklarna 20 och 22.**

35. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).
59. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/302 av den 28 februari 2018 om åtgärder mot omotiverad geoblockering och andra former av diskriminering på grund av kunders nationalitet, bosättningsort eller etableringsort på den inre marknaden och om ändring av förordningarna (EG) nr 2006/2004 och (EU) 2017/2394 samt direktiv 2009/22/EG (EUT L 60, 2.3.2018, s 1): **artiklarna 3–5**.

B – Produktinformation och märkning

3. Europaparlamentets och rådets direktiv 98/6/EG av den 16 februari 1998 om konsumentskydd i samband med prismärkning av varor som erbjuds konsumenter (EGT L 80, 18.3.1998, s. 27).
18. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1272/2008 av den 16 december 2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar, ändring och upphävande av direktiven 67/548/EEG och 1999/45/EG samt ändring av förordning (EG) nr 1907/2006 (EUT L 353, 31.12.2008, s. 1): **artiklarna 1–35**.
26. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1222/2009 av den 25 november 2009 om märkning av däck vad gäller drivmedelseffektivitet och andra väsentliga parametrar (EUT L 342, 22.12.2009, s. 46): **artiklarna 4–6**.
30. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 66/2010 av den 25 november 2009 om ett EU-miljömärke (EUT L 27, 30.1.2010, s. 1): **artiklarna 9–10**.

36. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1169/2011 av den 25 oktober 2011 om tillhandahållande av livsmedelsinformation till konsumenterna, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 1924/2006 och (EG) nr 1925/2006 samt om upphävande av kommissionens direktiv 87/250/EEG, rådets direktiv 90/496/EEG, kommissionens direktiv 1999/10/EG, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG, kommissionens direktiv 2002/67/EG och 2008/5/EG samt kommissionens förordning (EG) nr 608/2004 (EUT L 304, 22.11.2011, s. 18).
58. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1); **artiklarna 3–6.**

C – Passagerares rättigheter

10-a. Rådets förordning (EG) nr 2027/97 av den 9 oktober 1997 om lufttrafikföretags skadeståndsansvar avseende lufttransport av passagerare och deras bagage (EGT L 285, 17.10.1997, s. 1).

10. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 261/2004 av den 11 februari 2004 om fastställande av gemensamma regler om kompensation och assistans till passagerare vid nekad ombordstigning och inställda eller kraftigt försenade flygningar och om upphävande av förordning (EEG) nr 295/91 (EUT L 46, 17.2.2004, s. 1).
12. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2006 av den 5 juli 2006 om rättigheter i samband med flygresor för personer med funktionshinder och personer med nedsatt rörlighet (EUT L 204, 26.7.2006, s. 1).
15. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1371/2007 av den 23 oktober 2007 om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer (EUT L 315, 3.12.2007, s. 14).

17. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 av den 24 september 2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i gemenskapen (EUT L 293, 31.10.2008, s. 3): artikel[...] 23[...].

17a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 392/2009 av den 23 april 2009 om transportörens skadeståndsansvar i samband med olyckor vid passagerarbefordran till sjöss (EUT L 131, 28.5.2009, s. 24).

31. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1177/2010 av den 24 november 2010 om passagerares rättigheter vid resor till sjöss och på inre vattenvägar och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 334, 17.12.2010, s. 1).
32. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 181/2011 av den 16 februari 2011 om passagerares rättigheter vid busstransport och om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 (EUT L 55, 28.2.2011, s. 1).

D – Turism

19. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/122/EG av den 14 januari 2009 om konsumentskydd vid vissa aspekter av avtal om tidsdelat boende, långfristiga semesterprodukter, återförsäljning och byte (EUT L 33, 3.2.2009, s. 10).
47. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2302 av den 25 november 2015 om paketresor och sammanlänkade researrangemang, om ändring av förordning (EG) nr 2006/2004 och Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU samt om upphävande av rådets direktiv 90/314/EEG (EUT L 326, 11.12.2015, s. 1).

E – Hälso- och sjukvård

6. Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (EGT L 311, 28.11.2001, s. 67): artiklarna 86–**90**, **98 och** 100.

6a. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1223/2009 av den 30 november 2009 om kosmetiska produkter (omarbetning) (EUT L 342, 22.12.2009, s. 59). artiklarna 3–8 och 19–21.

33. [...]

33a. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG: kapitel II.

33b. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/746 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter för in vitro-diagnostik och om upphävande av direktiv 98/79/EG och kommissionens beslut 2010/227/EU: kapitel II.

F – Elektronisk handel och elektroniska tjänster

5. Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt den elektroniska handeln, på den inre marknaden (”direktiv om elektronisk handel”) (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1): **artiklarna 5–7, 10 och 11.**
28. Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/13/EU av den 10 mars 2010 om samordning av vissa bestämmelser som fastställs i medlemsstaternas lagar och andra författningar om tillhandahållande av audiovisuella medietjänster (direktiv om audiovisuella medietjänster) (EUT L 95, 15.4.2010, s. 1): artiklarna 9–11, [...] 19–26 **och 28b.**
55. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1128 av den 14 juni 2017 om gränsöverskridande portabilitet för innehållstjänster online på den inre marknaden (EUT L 168, 30.6.2017, s. 1).

G – Telekommunikation

7. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/22/EG av den 7 mars 2002 om samhällsomfattande tjänster och användares rättigheter avseende elektroniska kommunikationsnät och kommunikationstjänster (direktiv om samhällsomfattande tjänster) (EGT L 108, 24.4.2002, s. 51): **artikel 10 och kapitel IV.**

7a. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/1972 av den 11 december 2018 om inrättande av en europeisk kodex för elektronisk kommunikation (omarbetning) (EUT L 321, 17.12.2018, s. 36): artiklarna 88, 98–116 och bilagorna VI och VIII.

38. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 531/2012 av den 13 juni 2012 om roaming i allmänna mobilnät i unionen (EUT L 172, 30.6.2012, s. 10).

51. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/2120 av den 25 november 2015 om åtgärder rörande en öppen internetanslutning **och slatkundsavgifter för reglerad kommunikation inom EU** och om ändring av direktiv 2002/22/EG och förordning (EU) nr 531/2012 (EUT L 310, 26.11.2015, s. 1).

H – Personuppgifter

8. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37): artiklarna **4–8 och** 13.
53. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

I – Energimarknaden

20. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 55): **artikel 3 och bilaga I**.
21. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/73/EG av den 13 juli 2009 om gemensamma regler för den inre marknaden för naturgas och om upphävande av direktiv 2003/55/EG (EUT L 211, 14.8.2009, s. 94): **artikel 3 och bilaga I**.

J – Energieffektivitet

25. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10): **artikel 14 och bilaga I**.
29. [...]
39. Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1): **artiklarna 9–11a**.

K – Tvistlösning

40. Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/11/EU av den 21 maj 2013 om alternativ tvistlösning vid konsumenttvister (EUT L 165, 18.6.2013, s 63): artikel 13.
41. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 524/2013 av den 21 maj 2013 om tvistlösning online vid konsumenttvister (EUT L 165, 18.6.2013, s. 1): artikel 14.

L – Allmänna finansiella tjänster

9. Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter (EGT L 271, 9.10.2002, s. 16).
16. Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/48/EG av den 23 april 2008 om konsumentkreditavtal och om upphävande av rådets direktiv 87/102/EEG (EUT L 133, 22.5.2008, s. 66).

23. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 924/2009 av den 16 september 2009 om gränsöverskridande betalningar i gemenskapen och om upphävande av förordning (EG) nr 2560/2001 (EUT L 266, 9.10.2009, s. 11).
24. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7).
37. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 260/2012 av den 14 mars 2012 om antagande av tekniska och affärsmässiga krav för betalningar och autogireringar i euro och om ändring av förordning (EG) nr 924/2009 (EUT L 94, 30.3.2012, s. 22).

44. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/17/EU av den 4 februari 2014 om konsumentkreditavtal som avser bostadsfastighet och om ändring av direktiven 2008/48/EG och 2013/36/EU och förordning (EU) nr 1093/2010 (EUT L 60, 28.2.2014, s. 34)[...] .
46. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/92/EU av den 23 juli 2014 om jämförbarhet för avgifter som avser betalkonto, byte av betalkonto och tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner (EUT L 257, 28.8.2014, s. 214)[...] .
50. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/2366 av den 25 november 2015 om betaltjänster på den inre marknaden, om ändring av direktiven 2002/65/EG, 2009/110/EG, 2013/36/EU samt förordning (EU) nr 1093/2010 och om upphävande av direktiv 2007/64/EG (EUT L 337, 23.12.2015, s. 35).

M – Investerings tjänster

22. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).
34. Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).
42. [...]

43. [...]
45. Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349): **artiklarna 23–29.**
48. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1286/2014 av den 26 november 2014 om faktablad för paketerade och försäkringsbaserade investeringsprodukter för icke-professionella investerare (Priip-produkter) (EUT L 352, 9.12.2014, s. 1).
49. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760 av den 29 april 2015 om europeiska långsiktiga investeringsfonder (EUT L 123, 19.5.2015, s. 98).
56. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1129 av den 14 juni 2017 om prospekt som ska offentliggöras när värdepapper erbjuds till allmänheten eller tas upp till handel på en reglerad marknad, och om upphävande av direktiv 2003/71/EG (EUT L 168, 30.6.2017, s. 12).
57. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1131 av den 14 juni 2017 om penningmarknadsfonder (EUT L 169, 30.6.2017, s. 8).

N – Försäkrings- och pensionstjänster

27. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1): artiklarna 183–186.
52. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution (omarbetning) (EUT L 26, 2.2.2016, s. 19): **artiklarna 17–24 och 28–30.**

54. [...]
